2. tertial 2016

Økonomistatus for Kvam herad per 2. tertial 2016

Kommunelova §47 omhandlar årsbudsjettet si binding for underordna organ i 1. ledd.
2. ledd seier at dersom det skjer endringar i løpet av budsjettåret som kan få påverknad for dei inntekter og utgifter som årsbudsjettet byggjer på, skal administrasjonssjefen gje melding til heradsstyret.
3. ledd seier at dersom heradsstyret får ei slik melding, skal det føreta nødvendige endringar i budsjettet. Det same gjeld når heradsstyret på annan måte vert kjend med forhold som kan medføra vesentleg svikt i inntektene eller vesentleg auke i utgiftene i høve budsjettet.

Innhald

1 Endringar og risikomoment - drift ... 3
2 Endringar og risikomoment - investering ... 6
3 Endringar og risikoelement – balanse ... 8
4 Søknadar om støtte ... 8
5 Politiske vedtekne budsjettjusteringar i perioden januar - august 2016 ... 9
6 Økonomisk hovudoversikt - drift ... 10
7 Rammeområda - drift ... 12
7.1 Rammeområde, sosiale kostnader ... 14
8 Økonomisk hovudoversikt - investering ... 15
9 Prosjektoversikt ... 17
10 Statuskommentar til budsjettvedtak, sak 094/15 ... 20
Vedlegg ... 23

1 Endringar og risikomoment - drift

Etter ein lengre periode med dårlege økonomiske nyhende, ser det endeleg ut som at det er eit lite lysglimt. Prognosane per 2. tertial 2016 viser høgare statlege inntekter (rammetilskot og skatt) og høgare kraftinntekter, samt lågare lånerenter. Auken er ikkje stor, og på den andre sida trengst det meir midlar til kommunen sine straumutgifter. Totalt er det framleis budsjettert med eit underskot på 5,6 mnok for 2016, men i denne tertialen er det foreslått å setja av 2,7 mnok[1] til eit skrante disposisjonsfond, i staden for å bruka av det. Innbaka i prognosen på 5,6 mnok i meirforbruk, ligg eit underskot på 9,7 mnok knytta til sjølvkostområda. Det vil seia at drifta utanom sjølvkostområda går med eit overskot.

I tertialen er det gjort nokre administrative endringar som å fordela lønspott på dei ulike tenestene, justert for mottak og bruk av øyremerka tilskots- og fondsmidlar, tidsforskyvd driftsprosjekt og konkretisert innsparingstiltak.

Eit av dei store spørsmåla i arbeidet med tertialen, har vore om rådmannen skulle justera rammene i høve manglande mottak av flyktningar, særleg etablering av bufellesskap for einslege mindreårige flyktningar (EMF). Integrering- og mangfaldsdirektoratet (Imdi) får ikkje klargjort nok flyktningar til busetting i kommunane. Rådmannen har oppretthalde rammene i tertialen, men her kan det koma eit budsjettavvik dersom me ikkje får forventa inntekter. Ein del av utgiftene har me allereie, men kommunen prøver å halda attende desse i så stor grad som mogleg. Etablering av bufellesskap for EMF er difor sett på vent.

Frie statlege inntekter
Administrasjonen budsjetterer rammetilskot og skatt ut frå KS[2] sin prognosemodell. I løpet av året er det som regel berre skatteinntektene og innteksutjamninga som varierer. Resten av tilskotselementa ligg fast dersom det ikkje vert gjort politiske endringar i Revidert nasjonalbudsjett (RNB). I ny prognose etter RNB, ser det ut til at inntektsutjamning og skatt vert 0,9 mnok høgare enn tidlegare budsjettert. I tillegg fekk kommunen 0,8 mnok meir i ekstra skjønsmidlar, fordelt på 0,3 mnok til moglegheitsstudie i Øystese og 0,5 mnok til eit interkommunal prosjekt for handtering av slamavfall.

Per 30.08.16 var det kome inn 133,3 mnok i skatteinntekter, 10,1 mnok og 8,2 % meir enn til same tid i fjor. Per juli låg Kvam sine skatteinntekter på 88,8% av landsnivået. I 2015 var det på 87,8%. Skattetala på nasjonalt nivå per august føreligg ikkje endå, men per juli var veksten på 7,6% for kommunane. Kommunane sin del av skatteinntektene (skattøre) auka frå 11,35 % til 11,8 %[3] f.o.m. 2016.

Kraftinntekter
Ishavskraft AS vann anbodet på kraftmekling f.o.m. 01.01.16 (tidlegare Kvam kraftverk AS), og sel kommunen si heimfallskraft (106,6 GWh) og konsesjonskraft (60,9 GWh) til spotpris. Spotprisen kan ha store variasjonar i løpet av året. Fordelinga av kraftmengdene for kjøp/sal er ulik i løpet av året, men fast per månad over år. Prisen på kjøp av kraft er fast for heile året, med unntak av energiavgifta.
Per august var krafta seld til gjennomsnittspris på 21,62 øre/kWh og ca. 63 % av kraftmengda seld.

[1] mnok = millioner norske kroner
[2] KS = Kommunenes sentralforbund
[3] Mesteparten av skatteinntektene går til staten, men 11,8% går til kommunane og 2,65% til fylkeskommunane.

Løns- og pensjonsutgifter
Dei sentrale forhandlingane for 2016 er ferdige, men dei lokale skal gjennomførast i september. Desse forhandlingane gjeld om lag 10 % av lønsmassen, og det er forventa at rammene held. Sannsynlegvis kan det liggje ei innsparing her, men storleiken er ukjent og potten er ikkje teken ned i tertialen.

Pensjonsutgiftene er basert på prognosar frå pensjonsleverandørane som vert omgjort til eit prosentpåslag på lønsmassen. Det er ikkje gjort endringar i 2. tertial.

Kommunen betaler ut full løn til sjukemelde arbeidstakarar, og får refundert det som overstig 16 dagar. Men det er ein del avgrensingar på refusjonen, og den ligg under 100%. Det ser ut som at refusjonen vert høgare enn budsjettert, men høgare sjukefråværsinntekter medfører som regel av i andre lønsutgifter, og det er ikkje gjort endringar i desse to postane i tertialen.

Rentenivå
Etter justeringar i tertialen, er det eit lånebehov på 185 mnok i 2016. Ubrukte lånemidlar var per 1.1.2016 på 116,3 mnok, det vil seia at kommunen si låneramma var på 68,7 mnok. Så langt er det teke opp lån på 56 mnok. Det er og teke opp 10 mnok i lån i Husbanken, i tråd med budsjettvedtak.

Vekta gjennomsnittsrente var per 31.08.16 2,17 % mot 2,35 % per 31.12.15. Den totale lånegjelda er i 2016 komen over 1 milliard kroner. Dei to nye låna har rente på 1,693 % og 1,217 %. I tillegg er det refinsiert eit lån på 164 mnok til 1,28 % (før 1,82) og eit Husbanklån på 6,2 mnok til 1,689 % (før 3,1). Lånet på 56 mnok skal refinansierast hausten 2016 samstundes med eit lån på 73 mnok med 3,65 %. Rentebindingstida har minka frå 2,38 år per 31.12.15 til 1,83 år per 31.08.16 på grunna av kortare binding (12 månader) på refinansieringa på 164 mnok og 7 månader for lånet på 56 mnok. Lengda på bindinga vert vurdert i kvart tilfelle ut frå marknadssituasjonen og låneporteføljen til kommunen. På grunn av kommunen sitt høge gjeldsnivå, har rådmannen inngått ein del rentebindingar, og vil vurdera å auka tida for refinansieringane som skal gjerast til hausten.
På grunn av lågare rentenivå og låneopptak, er renteutgiftene redusert med 1,4 mnok i tertialen.

Kvam herad plasserer likvide midlar frå fond og ubrukte lånemidlar i bankinnskot og direkteeigde rentebærande verdipapir utstedt av norske sparebankar. Per 31.8.16 utgjorde porteføljen i verdipapir 197,5 mnok. Avkastninga er 2,11 % per 31.08.16 og estimatet for 2016 er på 4,4 mnok mot budsjett på 3.8 mnok, men inntekta i tertialen er ikkje justert.

Nytt framlegg til reglement for finans- og gjeldsforvaltning vert lagt fram i same møtebolk som tertial.

Innsparingskrav og -tiltak
Det vart laga ein plan for å ta ned drifta med 40 mnok per år i samband med økonomiplanen for 2016-2019. Planen vart revidert i samband med 1. tertial 2016, og dannar grunnlag for budsjettarbeid hausten 2016. Nokre av tiltaka er generelle og enkelte av summane er sett ut frå kva kommunen må få til, og ikkje ut frå nøyaktige kalkylar. Det er difor eit pågåande arbeid å realisera innsparingane, og å konkretisera dei generelle tiltaka. Og å koma på nye, når ein ser at tiltaket ikkje gav venta innsparing, eller nye utfordringar oppstår. Ein del av tiltaka tek tid å få på plass. Eit av dei mest nytta tiltaka er difor å halda stillingar vakante. Det kan medføra at tilbodet av ei teneste vert lågare enn det som elles ligg til grunn i budsjettet fordi det tilfeldigvis kom ei ledig stilling her.
Det er utfordrande å realisert innsparingane, men det er ikkje gjort framlegg til endringar i rammene i 2. tertial, med eit unntak. Nivået på utgifter til straum ser ut til å vera for lågt, og utgifta er foreslått auka med 2,5 mnok i tertialen. Det ser ut som at forbruket er relativt stabilt, men prisen høgare. Det er nyleg inngått ny avtale på kjøp av straum med Kvam kraftverk AS, etter ein anbodskonkurranse, men nettprisen er det monopol på. Det vert arbeidd med å sjå på forbruk, ENØK-tiltak og sparekampanje, men det vil ikkje vera nok til dei rammene som ligg i budsjettet.

Enkeltsaker
Sjølv om kommunen har budsjettrammer på nesten 800 mnok, er marginane likevel så små at enkeltssaker er utfordrande å handtera, og barnevernssaker, ressurskrevjande brukarar og ras er typiske enkeltssaker som kan gje kommunen ekstra utfordringar i løpet av eit år. Det er ikkje budsjettert med nokon reserve eller pott til desse tilfella, og det er heller lagt vekt på å jobba mest mogeleg førebyggjande for å unngå slike enkeltsaker. Så langt ser det ut til at det er innsparingar i barnevern og ressurskrevjande brukarar.

Flyktningesituasjonen
Kvam har per 1. september i år busett 8 flyktningar. Kommunen har avtale om å busette ytterlegare 7 flyktningar i løpet av september 2016. Då har Kvam busette 15 av eit vedtak på 110 flyktningar i perioden 2016-2019, der 30 flyktningar er planlagt motteke i 2016. Flyktningtenesta har som eit klart mål å få busette 30 flyktningar innan desember 2016.
Det har vore særs ulike signal frå Integrering- og mangfaldsdirektoratet (Imdi) i år. I starten av året var det ein stor pågang frå Imdi med spørsmål om når kommunen var klar med bustader, og signal om at Kvam kunne starte busetting i mars 2016. Dette vart det ingenting av, då det viste seg at Imdi ikkje hadde flyktningar som var klare for busetting på dette tidspunktet.
Kommunen har i heile 2016 hatt bustader klare, men den statlege delen av busettingssystemet har ikkje hatt flyktningar klare for busetting.

Kvam har budsjettert med 17 mnok i integreringstilskot frå Imdi i 2016. Med dei som det er gjort avtale om i september 2016 og utbetalingar som ein veit kjem for flyktningar som er busett, vil ein innan utgangen av september 2016 ha ei inntekt på 10,5 mnok. Kvam herad er heilt avhengig av å busette 15 flyktningar til innan utgangen av 2016 får å nå budsjettmålet.

Integringsarbeidet i Kvam er i stadig utvikling. Kommunen har søkt om og klart å setje i gang spennande prosjekt som temaveka om radikalisering (gjennomført i mars) og prosjektet «Fagkurs for opplæring av flyktningar i landbruk og tilhøyrande verksemder». Det siste prosjektet er i samarbeid med Ullensvang herad. Temaveka vart gjennomført i særs godt samarbeid med Grannehjelpa.

Det er framleis ei utfordring å få flyktningar kvalifisert for den norske arbeidsmarknaden. Dette gjeld både språk og formell kompetanse/utdanning. Flyktningtenesta har som mål å få eit meir fullverdig og individualisert introduksjonsprogram for flyktningar i Kvam. Den største utfordringa er å ha nok språkpraksis og arbeidspraksisplassar som er individuelt tilpassa den enkelte flyktning. Tenesta er ikkje heilt i mål, men har hatt ei god utvikling i 2016.

I HST-021/16 vedtok heradsstyret å busetja 8 einslege mindreårige flyktningar (EMF) over 15 år og 2 under 15 år i 2016. Så langt er det kome 2 EMF i hybelverttiltak. Det er venta 2 til i løpet av hausten. Rådmannen har måtte stoppa opp prosessen med å oppretta bufellesskap, då Imdi ikkje kan garantera at me får tilstrekkeleg med born til å skapa forutseielege rammer og til å finansiera tiltaket, eller seia noko om når dei kan gje oss ein slik garanti. Inntekter og utgifter til bufellesskapet ligg framleis inne i budsjettet.

2 Endringar og risikomoment - investering

Det meste av investeringsbudsjettet gjeld spesifikke investeringsprosjekt. Det kan verta relativt store endringar i årsbudsjettet på grunn av endringar i tidspunkta for gjennomføring av prosjekta.

Utanom investeringsprosjekt, ligg kjøp og sal av eigedomar, aksjar, formidling av Husbanklån, utlån av eigne midlar og eigenkapitalinnskot til KLP i investeringsbudsjettet. I tertialen er det justert for ekstra krav til eigenkapital frå KLP på 0,4 mnok, finansiert med kapitalfond. I tillegg er salssummen på ICA-bygget lagt inn med 12,6 mnok, foreslått sett av på bustadfeltfond.

Nye investeringsprosjekt skal i størst mogeleg grad handsamant i budsjett/økonomiplan. Hastesaker vert handsama i tertial, eller som enkeltsak ved heilt spesielle høve. Det same gjeld for utviding av prosjektrammer.

Nye prosjekt i tertialen:
Ingen nye prosjekt i tertialen.

Tidlegare vedtak innarbeidd i tertial:

P17141 – Kjøp av modulbygg er utvida med 0,9 mnok eksl. mva., finansiert med lån og mva.komp., i tråd med vedtak.
P61147 – Skutlabergvegen – rassikring og veg har auka i omfang, og prosjektet er foreslått utvida med 2,5 mnok inkl. mva. til 8,9 mnok, finansiert med mva.kompensasjon på 0,5 mnok og auka låneopptak med 2 mnok.

I tertialen er det foreslått å utvida/redusera rammene til følgjande prosjekt:

P16152 – Telefon- og varslingssystem er utvida med 0,35 mnok for innarbeiding av øyremerka tilskot til velferdsteknologi. I tillegg er prosjektet forskyvd med 1,25 mnok til 2017.
P60159 – VA-leidning Kvammapakken (Øystese sentrum – Stonde) er foreslått auka med 1,3 mnok 4,8 mnok dekking av omprosjektering av kulvert, samt ny prosjektering av strekninga mot Laupsa. Auken vert dekka med auke i låneopptak.
P61082 – VA-anlegg mot Eikedalen er auka med 1,7 mnok til 1,5 mnok, for å justera for auka inntekter/utgifter i prosjektet
P61155 – Rassikring – murar og fjell er foreslått utvida med 0,27 mnok, finansiert med mva.kompensasjon på 0,87 mnok og lån på 0,18 mnok for å dekka uventa utgifter etter eit ras på Valland.
P62115 – Branntryggleik Strandebarmsheimen er utvida med 1,9 mnok for tilskot på 1,5 mnok frå Husbanken til arbeidet med Branntryggleik og mva.kompensasjon 0,4 mnok.
P62164 – Utleigebustad – Bergtun. Kvam herad har fått tildelt utbetringstilskot på 0,6 mnok frå Husbanken for å finansiera ombygging av 2 bustader til flyktningar. Ombygging kjem innunder investeringomgrepet, og det er difor innarbeidd ei nytt prosjekt i tertialen til dette føremålet.
P62165 – Infrastuktur ind.område Sandvenhagen er foreslått utvida med 1,5 mnok inkl. mva til 2,75 mnok, finansiert med mva.kompensasjon på 0,3 mnok og 1,2 mnok i fondsmidlar som vert sett av på bustadfeltfond etter sal av del av industriområdet. Utvidinga er gjort med bakgrunn i innkomne anbod, som ligg høgare på grunn av større trong for massar enn tidlegare prosjektert for.
P70131 – Skytebane Vangdalsåsen – er utvida med 0,44 mnok for erstatning for grunnerverv frå skytterlaga til utbetaling av skjønserstatning til grunneigar. Det er ingen netto endring for kommunen. Prosjektet er ferdig innanfor rammene.
P90131 – Ålvik skule er redusert med 9 mnok inkl. mva til ei ny ramma på 41 mnok inkl. mva, 32,8 eksl. mva.

Andre prosjektendringar:

P18131 – Portal- og adm.system er forskyvd med 0,25 mnok.
P18133 – Heilelektronisk arkiv er forskyvd med 1,13 mnok.
P18162 – Utskifting adm.system er forskyvd med 0,64 mnok.
P60096 – Komp.midlar veg – Skjering, Bakka er forskyvd med 3,1 mnok.
P60134 – Familie- og læringssenter er forskyvd med 32 mnok.
P60158 – VA Høgdebasseng Ålvik er forskyvd med 0,6 mnok.
P60161 – Asfaltering 2016 er redusert med 0,625 mnok og P60181 – Asfaltering 2018 er redusert med 0,625 mnok, som er foreslått overført til P60171 – Asfaltering 2017 og P60191 – Asfaltering 2019 for å få skapa rom for større asfalteringsprosjekt.
P60168 – Toloheimen – tilbygg og ombygging er forskyvd med 11,5 mnok.
P60169 – Øysteseheimen – tilbygg og ombygging er forskyvd med 2,8 mnok.
P61143 – Veg Sandvenhagen/Sæland er forskyvd med 1,9 mnok.
P61151 – Kryss Tolo – Buspareklubben er forskyvd med 2 mnok.
P61152 – Bruprosjekt – Netelandsbrua er forskyvd med 1,9 mnok
P61153 – Parkering Bjørketeigen er forskyvd med 1,25 mnok
P61159 – VA-pumpestasjon ved Fartøyvernsenteret er forskyvd med 0,5 mnok.
P61168 – Sigevatn Tolomarka er forskyvd med 0,5 mnok.
P62132 – Bårehus Øystese er forskyvd med 4 mnok.
P62153 – Oppgr. Av område/bygg teknisk Sandven er forskyvd med 1 mnok.
P62163 – Rassikring i Bergshagen er forskyvd med 2 mnok.
P65161 – Digialt naudnett – kompatible GPS er forskyvd med 0,12 mnok

3 Endringar og risikoelement – balanse

Kommunen forvalta eigedelar for om lag 2,5 milliardar (mrd) per 31.12.15, der om lag 1,2 mrd var faste eigedomar, anlegg og utstyr. Dei største postane var føremålsbygg som sjukeheimar, omsorgsbustader, skular og barnehagar. Rådmannen har skrive ned nokre anlegg i samband med riving og sal tidlegare. Skulen i Ålvik vil truleg verta delvis nedskriven i 2016 (bokført verdi 1,3 mnok). Pensjonsmidlane er den nest største posten (0,8 mrd) og deretter obligasjonar på 0,2 mrd. I tillegg har kommunen eit premieavvik[4] på 83 mnok. Pensjonsmidlane vert forvalta av pensjonsleverandøren KLP og obligasjonane av Bergen Capital Management.
Kommunen sine aksjar/andelar var per 31.12.15 verdsett til 78 mnok, og er klassifisert som anleggsmiddel då midlane er plassert i selskap som kommunen har ei næringspolitisk eller samfunnsmessig motivasjon for å engasjera seg i. Dei største postane er i Kvam kraftverk AS (10), BKK AS (50,6) og eigenkapitalinnskot i KLP (16,5). Postane ligg inne til kjøpsverdi, men i samband med årsskiftet skal kommunen vurdera om verdien skal nedskrivast. Det er ikkje høve til å skriva opp anleggsmiddel til marknadsverdi. Etter fleire nedskrivingar i 2015, ser ikkje rådmannen at det er sannynleg med andre, større nedskrivingar i 2016.
Vidare utlån av Husbanklån (startlån) til private låntakarar var per 31.12.2015 på 49 mnok. Kundekrav og kortsiktige krav på 59 mnok. Nokre av desse krava går tapt i løpet av året, og det er sett av eit estimert tap på krav i rekneskapen.

På motsatt sida i balansen utgjer langsiktig gjeld 1,9 mrd, der 1 mrd er kalkulert pensjonsforplikting. Eigenkapitalen til kommunen har fondsmidlar på 0,1 mrd og på kapitalkonto[5] 0,3 mrd. Anna kortsiktig gjeld er på 0,1 mrd.

4 Søknadar om støtte

Kvam herad mottek jamleg søknader om støtte. Søknader vert generelt vist til politisk handsaming i samband med budsjett/økonomiplan, og ikkje handsama i tertialar eller i enkeltsaker. Dette fordi søknader om støtte stort sett går av kommunen sine ordinære driftsmidlar, og ved handsaming av enkeltsaker får ein ikkje eit heilheitleg bilete av politisk prioritering av driftsmidlane til kommunen. Slik den økonomiske stoda til kommunen er, vil tilskot til eksterne aktørar medføra ytterlegare krav til innsparingar i årsverk i drifta.

Det har ikkje kome inn søknader om støtte i samband med 2. tertial 2016.

Søknader til ordinære støtte- og tilskotsordningar vert handsama for seg, innanfor eigne retningslinjer og budsjettrammer.

[4] Premieavviket er differansen mellom netto pensjonskostnad og innbetalt premie.
[5] Kapitalkontoen har ein heilt spesiell funksjon i kommunerekneskapen. Saldoen viser i hovudsak kommunen sin samla eigenfinansiering av anleggsmidlar.

5 Politiske vedtekne budsjettjusteringar i perioden januar - august 2016

Tabellen under viser vedtak med økonomiske konsekvensar som er gjort av Kvam heradsstyre og formannskapet i perioden januar - august 2016. Vedtaka er innarbeidd i tertialen.

Møte dato	Saksnr.	Sakstittel	Vedtak i kr	Finansiering
09.02.2016	HST-009/16	Samlokalisering av FDV Bygg og Kommunalteknikk på Sandven	8.300.000	P62153 – Oppgradering område/bygg teknisk Sandven finansiert med lån
15.03.2016	HST-020/16	Lokalisering av Kvam familie- og læringssenter	21.300.000	P60134 – Familie- og læringssenter er utvida med 33,8 mnok inkl. mva, finansiert med mva. kompensasjon, 10 mnok frå Bustadfeltfond og 17 mnok i lån.
15.03.2016	HST-021/16	Mottak av einslege mindreårige flyktningar	0	Mottak av 16 mindreårige flyktningar. Inntekter og utgifter er innarbeidd i tertial.
15.03.2016	HST-022/16	Oppretting av nye institusjonsplassar i helse og omsorg	15.800.000	Nye institusjonsplassar på Øysteseheimen og Toloheimen er finansiert med mva. kompensasjon 3,2 mnok, tilskot på 7 mnok og lån 5,7 mnok.
15.03.2016	HST-031/16	Kommunal stønad til utgreiing av Hordalandsdiagonalen	300.000	Finansiert med kompensasjonsmidlar.
15.03.2016	HST-033/16	Ålvik skule – alternative byggjemetodar	-9.000.000	Reduserte rammer innarbeidd i 2. tertial.
22.04.2016	FSK-027/16	Torpevegen – gjenståande arbeid og opsjon 2016	2.100.000	P61102 og P61148 er utvida med 0,8 og 1,3 mnok, finansiert med lån.
04.05.2016	FSK-044/16	Ytterlegare løyving til rassikring Torpevegen	Inntil 20.000	Ikkje innarbeidd då arbeidet truleg kan gjerast innanfor gjeldande rammer.
10.05.2016	HST-043/16	Evaluering av tilskot til Høgskuleutdanning i Hardanger	80.000 x 5 år	Finansiert med næringsfond.
14.06.2016	HST-061/16	Støtte til Cruise Destination Hardangerfjord 2017-2019	40.000 x 3 år	Må innarbeidast i budsjett/øk.plan 2017-2020. Finansierast med næringsfond
30.08.2016	FSK-060/16	Utvida rammer til P17141 – kjøp av modulbygg	900.000	Finansiert med lån, i tillegg til mva.komp.

6 Økonomisk hovudoversikt - drift

Økonomisk hovudoversikt – driftsbudsjett 2016, endringar i tertial. Tal i 1.000

	DRIFTSINNTEKTER		Rek 2016, August	Opph.bud 2016	Budsjett 2016 etter 2. tertial	Forbruk h.i.å %	Endring i 2. tertial
LN01	Brukarbetalingar		16 627	24 790	24 790	67,1 %	0
LN02	Andre sals- og leigeinntekter		37 241	49 928	63 778	58,4 %	1 551
LN03	Overføringar med krav til motyting		50 200	74 792	80 918	62,0 %	1 900
LN04	Rammetilskot frå staten		189 548	272 332	275 125	68,9 %	882
LN05	Andre statlege overføringar		28 668	33 600	54 600	52,5 %	2 500
LN06	Andre overføringar		705	9 410	3 307	21,3 %	-2 303
LN07	Skatt på inntekt og formue		130 335	211 401	207 719	62,7 %	812
LN08	Eigedomsskatt		21 126	43 000	42 300	49,9 %	0
LN09	Andre direkte og indirekte skattar		76	3 900	4 062	1,9 %	0
LN10	**Sum driftsinntekter**	**B**	**474 526**	**723 153**	**756 598**	**62,7 %**	**5 342**
	DRIFTSUTGIFTER		**Rek 2016, August**	**Opph.bud 2016**	**Budsjett 2016 etter 2. tertial**	**Forbruk h.i.å %**	**Endring i 2. tertial**
LN11	Lønsutgifter		260 277	403 660	411 540	63,2 %	913
LN12	Sosiale utgifter		76 786	111 563	111 421	68,9 %	805
LN13	Kjøp av varer og tenester som inngår i kommunal tenesteproduksjon		56 259	88 715	92 835	60,6 %	453
LN14	Kjøp av tenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon		32 750	40 383	43 932	74,5 %	200
LN15	Overføringar		42 377	48 089	69 195	61,2 %	135
LN16	Avskrivingar		0	39 779	39 779	0,0 %	0
LN17	Fordelte utgifter		-13	-4 718	-4 718	0,3 %	0
LN18	**Sum driftsutgifter**	**C**	**468 436**	**727 471**	**763 983**	**61,3 %**	**2 506**
LN19	***BRUTTO DRIFTSRESULTAT***	***D=B-C***	***6 091***	***-4 318***	***-7 385***	***-82,5 %***	***2 836***
	EKSTERNE FINANSTRANSAKSJONER		**Rek 2016, August**	**Opph.bud 2016**	**Budsjett 2016 etter 2. tertial**	**Forbruk h.i.å %**	**Endring i 2. tertial**
LN20	Renteinntekter, utbytte og eigaruttak		14 363	15 550	16 003	89,8 %	3
LN21	Gevinst finansielle instrumenter		6	200	200	3,1 %	0
LN23	**Sum eksterne finansinntekter**	**E**	**14 369**	**15 750**	**16 203**	**88,7 %**	**3**
LN24	Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter		5 822	23 133	21 733	26,8 %	-1 400
LN25	Tap finansielle instrumenter		197	200	200	98,6 %	0
LN26	Avdragsutgifter		4 839	32 250	32 250	15,0 %	0
LN28	**Sum eksterne finansutgifter**	**F**	**10 858**	**55 583**	**54 183**	**20,0 %**	**-1 400**
LN29	***Resultat eksterne finansieringstransaksjoner***	***G=E-F***	***3 511***	***-39 833***	***-37 980***	***-9,2 %***	***1 403***
LN30	Motpost avskrivingar		0	39 779	39 779	0,0 %	0
LN31	***NETTO DRIFTSRESULTAT***	***I***	***9 602***	***-4 373***	***-5 586***	***-171,9 %***	***4 239***
	AVSETNINGAR		**Rek 2016, August**	**Opph.bud 2016**	**Budsjett 2016 etter 2. tertial**	**Forbruk h.i.å %**	**Endring i 2. tertial**
LN33	Bruk av disposisjonsfond		500	2 069	2 525	19,8 %	376
LN34	Bruk av bundne fond		2 206	22 756	20 096	11,0 %	-5 198
LN35	**Sum bruk av avsetningar**	**J**	**2 706**	**24 825**	**22 621**	**12,0 %**	**-4 822**
LN36	Overført til investeringsrekneskapet		0	0	200	0,0 %	0
LN38	Avsetningar disposisjonsfond		0	7 949	4 791	0,0 %	2 651
LN39	Avsetningar til bundne driftsfond		2 056	12 503	12 044	17,1 %	-3 234
LN40	**Sum avsetningar**	**K**	**2 056**	**20 452**	**17 035**	**12,1 %**	**-583**
LN41	***Regnskapsmessig meirforbruk/mindreforbruk***	***L=I+J-K***	***10 252***	***0***	***0***		***0***

Kommentar til tabell (tal i 1.000 i tabell):

Sum driftsinntekter er auka med 5,3 mnok
LN02 – Prognosene for sal av konsesjonskraft viser ein auke på 1,4 mnok. I tillegg er det ei flytting på på 0,2 i inntekter knytt til legetenester frå LN03.
LN03 – Eit av innsparingstiltaka, er å auka tilskotsinntektene, og kommunen har totalt ein netto auke på 1,9 mnok i tertialen. Det gjeld bl.a. ulike tilskot knytt til flyktningar (0,7) tilskot til vidareutdanning (0,5), LOS-ordninga (0,3), kompetanse- og innovasjonstiltak (0,3), ressurskrevjande brukarar (0,5) og kompensasjonsmidlar arb.gj.avgift (0,4). På den andre sida er det flytt 0,2 mnok til LN02, og tidsforskyvingar i prosjekt gjev 0,6 mnok lågare mva.kompensasjon.
LN04 – Inntektsutjamnade rammetilskot er auka med 0,1 mnok, og kommunen har fått 0,8 mnok i ekstra skjønsmidlar til 2 tiltak. Midlane er øyremerka, og sett av på fond
LN05 – Prognosen på heimfallskraftinntekter viser ein auka på 2,5 mnok.
LN06 – Tidsforskyving i prosjekt, som P71091 – Tettstadutvikling Ålvik, medfører ein reduksjon på 2,5 mnok i andre overføringar. På den andre sida har kommunen motteke ei gåve på 0,2 mnok frå Lions til El-sykar.
LN07 - Skatteinntektene er auka med 0,8 mnok.
LN08 – Ingen endring
LN09 – Ingen endring

Sum driftsutgifter er auka med 2,8 mnok
LN11 – Lønsutgiftene er auka med 0,9 mnok der 0,5 gjeld utgifter til vidareutdanning (sjå ref. LN03), arbeid med flyktningar (0,4 mnok, ref. LN03) og LOS-ordninga (0,7), totalt 1,6 mnok. På den andre sida er 0,7 mnok av utgiftene er sosiale utgifter knytt til einslege mindreårige flyktningar (EMF).
LN12 - Sosiale utgifter er auka med 0,8 mnok der ca. 0,7 mnok av desse er knytt til einslege mindreårige flyktningar, flytta over frå LN11.
LN13 – posten har totalt auka med 0,5 mnok. Kjøp av straum har auka med 2,5 mnok og 0,2 mnok gjeld kjøp av EL-syklar, med 2,4 mnok er reduksjon som følgje av tidsforskyving i ulike driftsprosjekt.
LN14 – Kjøp frå andre er auka med 0,2 mnok der 0,3 mnok gjeld kjøp av undervisningstenester/-samarbeid med vidaregåande skule til flyktningar, og driftsavtale med andre kommunar er redusert med 0,1 mnok som eit innsparingstiltak i kulturskulen.
LN15 – Netto har posten auka med 0,1 mnok. På grunn av auka sal og auka andel i grunnrenteskatt på heimfallskraft, aukar kraftutgiftene med 1,8 mnok. 0,3 mnok gjeld utbetaling av gåva for «Attraktiv tettstad», og 0,5 mnok til Skyspace og 0,1 mnok til Utviklingsprosjekt Jondalstunnelen er tidlegare vedtak som er innarbeidd i tertialen. Tidsforskyving i prosjekt medfører ein reduksjon i 2016 på 2,6 mnok.

Eksterne finanstransaksjoner er redusert med 1,4 mnok.
Renteutgiftene på lån ser ut til å verta 1,4 mnok lågare enn budsjettert.

Netto driftsresultat etter 2. tertial er 4,2 mnok betre enn i 1. tertial.

Fondsdisponeringar
Bruk av fondsmidlar er redusert med 4,8 mnok. 2,5 mnok gjeld tidsforskyving i driftsprosjekt og 4 mnok justering av bundne sjølvkostfond. På den andre sida er det ein auke på 0,3 mnok i bruk av midlar til eit Moglegheitsstudie i Øystese og 0,5 mnok til Skyspace, og auke på 0,5 mnok i bruk av tidlegare avsette midlar til etablering av KFL.

Hovuddelen i reduset avsetning til bundne fond gjeld redusert bruk av bundne sjølvkostfond (4 mnok, sjå motpost over), men det er og sett av 0,4 mnok i auka kompensasjonsmidlar og 0,8 mnok i ekstra skjønstilskot. Avsetning disp.fond er auka med 2,7 mnok som følgje av resultatforbetringa.

7 Rammeområda - drift

Tabellen under viser hovudoversikt drift fordelt på vedteke KOSTRA–tema for Kvam herad. Tal i 1.000

Hovudoversikt drift 2016 (ekskl. sos.kost og avskr.) Fordelt på Kostra-tema							
	Forbruk tom August 2016	Forbruk i % tom 2.tertal	Opphavleg budsjett		2. tertial 2016		
Tema (i 1000 kr)	Netto forbruk 2016	Netto	Brt. utg. 2016	Netto utg 2016	Brt. utg. 2016	Netto utg 2016	Endring 2. tertial
Politisk verksemd	2 426	51 %	**4 811**	4 769	5 015	4 673	-0
Adm. og fellesutgifter	33 663	112 %	**39 917**	29 976	40 346	30 204	-79
Barnehagar	25 694	53 %	**61 876**	48 314	61 767	48 020	-504
Grunnskule	62 600	61 %	**122 641**	103 140	124 431	102 478	-527
Kommunehelse	14 293	58 %	**31 241**	24 450	32 235	24 070	-731
Helse- og omsorgstenesta	94 369	73 %	**177 039**	129 474	180 430	132 980	421
Sosialteneste og NAV	18 077	64 %	**31 326**	28 067	32 940	29 003	859
Barnevern	9 210	54 %	**18 589**	17 176	22 242	16 222	-566
Bustader	(7 308)	92 %	**9 151**	-7 969	9 573	-7 546	422
Plan	2 466	46 %	**14 547**	5 402	10 765	4 664	1
Næringstøtte og komm. forretningsdrift	(2 611)	48 %	**16 087**	-5 425	41 141	-5 876	-2 130
Brann og ulykkesvern	6 222	87 %	**9 426**	7 158	9 426	7 159	1
Samferdsle og grøntanlegg	4 944	46 %	**15 334**	10 781	15 377	10 573	-207
Vatn avløp og renovasjon/avfall	(3 419)	23 %	**22 030**	-14 672	19 250	-14 018	450
Kultur	7 849	49 %	**23 522**	15 927	22 134	15 739	-188
Kyrkje	3 463	64 %	**5 455**	5 437	5 455	5 437	0
Skatt og rammetilskot	(356 246)	65 %	**0**	-551 983	3 200	-552 194	-1 694
Finans	(3 457)	-9 %	**53 890**	38 415	52 543	36 990	3 667
Komp. For mva i investring	-	#DIV/0!	**0**	0	0	0	0
Årets resultat	-		**0**	0	0	0	0
Motpost avskrivingar	-	0 %	**0**	-39 779	0	-39 779	0
Sum			**656 882**	**-151 342**	**688 270**	**-151 200**	**-805**

2. tertial 2016 viser nytt budsjett etter endringar i perioden februar til august 2016. Opphavleg budsjett viser vedteke budsjett i HST inkludert justeringar vedteke i budsjettmøtet. Normalforbruket per 2. tertial er 63,2 % på fastløn og 66,7 % for jamne utgifter. På grunn av at dei store utgiftene og inntektene ikkje kjem jamleg gjennom året, vil forbruksprosenten ofte avvike frå normalforbruket.

Andre opplysningar:
Alle sosiale utgifter er tekne ut av tabellen. Budsjettjusteringar på bakgrunn av nye prognosar frå pensjonsselskapa kan medføre store endringane på det enkelte rammeområde. Sidan dette er kostnader som einingane ikkje kan påverke direkte, vert dei halde utanfor denne tabellen.
Dei vesentlege endringane i lønsnivå vert difor kommentert pr. tema, medan sosiale utgifter vert kommentert for seg.

I 2. tertial 2016 vert alle endringar på rammeområde samla i ein tabell. Endringane vert ikkje spesifisert på den enkelte funksjon i eigne tabellar for kvart område.

Forklaringar til endringar i budsjett etter 2.tertial 2016:
På tvers av rammeområda: Det er nokre vedtekne innsparingskrav som er plassert i samlepostar. I 2. tertial har einingane konkretisert meir på kva område dei skal ta innsparingane. I tillegg er det gjort interne om fordelingar og rettingar innanfor rådmannen sine fullmakter, som fordeling av lønspott. Alt dette til saman gjer at det vert ein del justeringar mellom rammeområda som ikkje er nødvendig å kommentere på kvart nivå. Nedanfor vil kun endringar som ikkje er knytt til konkretisering av innsparingar og andre justeringar verta kommentert.

Grunnskule er redusert med 0,4 mnok for auka inntekter/tilskot til vaksenopplæringa.
Helse- og omosrgstenesta er redusert med 0,5 mnok for ressurskrevjande brukarar
Sosialteneste og NAV er auka med 0,4 mnok netto til LOS.
Næringstøtte og kommunal forretningsdrift: Netto inntekt på heimfall og konsesjonskraft er auka med 2,1 mnok.
Skatt og rammetilskot: Det er lagt inn ein auke i skatt og inntektsutjamning på 0,9 mnok, og 0,8 mnok ekstra i skjønsmidlar.
Finans: Tema er redusert med 1,4 mnok i lågare renteutgifter. I temaet ligg og omfordeling av fellespostar som lønspott og innsparingstiltak, og fondsdisponeringar som avsetning til disp.fond.

I tillegg er det lagt inn ein auke i straumutgifter på totalt 2,5 mnok fordelt på følgjande tema (avrunda):
Adm.lokale: 0,2
Barnehage: 0,4
Grunnskule: 0,5
Helse- og omsorgstenesta: 0,4
Bustader: 0,4
Vatn og avlaup: 0,5
Kultur: 0,2

7.1 Rammeområde, sosiale kostnader

Sosiale kostnader inkludert premieavvik						
	Rek 15 (netto)	Forbruk tom August 2016	Forbruk i % tom 2.tertal	2.tertial 2016 rev. budsjett	Opphavleg bud 2016	Endring 2. tertial
Politisk verksemd	468	262	55 %	480	495	0
Adm. og fellesutgifter	8 059	8 782	219 %	4 018	-611	-15
Barnehagar	14 509	9 702	60 %	16 079	16 709	-116
Grunnskule	27 644	17 166	60 %	28 478	28 607	69
Kommunehelse	4 583	3 158	75 %	4 226	4 836	16
Pleie- og omsorgstenesta	41 545	28 667	72 %	39 954	43 252	-6
Sosialteneste og NAV	2 378	1 707	53 %	3 202	3 263	118
Barnevern	2 296	1 596	51 %	3 127	2 694	583
Bustader	861	143	15 %	940	941	0
Plan	2 140	1 486	65 %	2 279	2 442	0
Næringstøtte og komm. forretningsdrift	523	297	63 %	469	493	0
Brann og ulykkesvern	1 454	1 002	66 %	1 520	1 583	0
Samferdsle og grøntanlegg	2 135	626	31 %	2 033	2 107	-29
Vatn avløp og renovasjon/avfall	1 033	381	33 %	1 156	1 360	0
Kultur	2 808	1 811	56 %	3 212	3 327	0
Kyrkje	43	0	0 %	63	63	0
Totalt	112 477	76 786	69 %	111 235	111 563	620

Dei sosiale kostnadene inkluderer pensjon, premieavvik på pensjon, gruppelivsforsikring, arbeidsgjevaravgift, arbeidsgjevaravgift av premieavvik og redusert arbeidsgjevaravgift av trygderefusjon.

Sosiale kostnader er justert for nye prognosar frå KLP. Prognosar på premieinnbetaling eksklusiv arbeidstakarandel i KLP er redusert med 6,5 mnok. Premieavviket er justert opp med 4,5 mnok. Reduksjon i pensjonspremie og auke premieavvik gjev ein reduksjon på 1,5 mnok i arbeidsgjevaravgift.

Arbeidsgjevaravgifta er likevel totalt sett auka med 1,1 mnok fordi det i 1. tertial er justert for eit for lavt opphavleg budsjett på arbeidsgjevaravgift.

8 Økonomisk hovudoversikt - investering

Økonomisk hovudoversikt – investeringsbudsjett 2016, endringar i tertial. Tal i 1.000

	INVESTERINGSINNTEKTER		Rek 2016, August	Opph.bud 2016	Budsjett 2016 etter 2. tertial	Endring i 2. tertial
LN01	Sal av driftsmidler og fast eiendom		20 154	7 210	19 810	12 600
LN02	Andre salgsinntekter		114	33	1 719	1 686
LN03	Refusjoner		362	8 900	8 900	0
LN04	Kompensasjon for mva		13 995	38 091	36 770	-12 406
LN05	Statlige overføringer		631	0	1 634	1 634
LN06	Andre overføringar		887	700	1 137	437
LN07	Renteinntekter og utbytte		4	0	0	0
LN08	***Sum inntekter***	***L***	***36 146***	***54 934***	***69 969***	***3 950***
	INVESTERINGSUTGIFTER					
LN09	Lønnsutgifter		4	176	286	110
LN10	Sosiale utgifter		0	65	80	15
LN11	Kjøp av varer og tenester i kommunal eigenproduksjon		77 436	202 730	193 663	-47 617
LN12	Kjøp av tjenester som erstatter egenproduksjon		213	1 113	213	-900
LN13	Overføringar		14 035	42 138	36 810	-16 414
LN14	Renteutgifter og omkostningar		947	0	0	0
LN16	***Sum utgifter***	***M***	***92 635***	***246 222***	***231 051***	***-64 806***
	FINANSUTGIFTER					
LN17	Avdragsutgifter		1 376	2 900	2 900	0
LN18	Utlån		3 504	10 000	10 000	0
LN19	Kjøp av aksjer og andeler		2 069	21 076	21 436	360
LN21	Avsatt til ubundne investeringsfond		6 744	7 100	7 200	12 700
LN22	Avsetninger til bundne fond		0	0	200	0
LN23	***Sum finanstransaksjonar***	***N***	***13 693***	***41 076***	***41 736***	***13 060***
LN24	***Finanseringsbehov***	**O=M+N-L**	***70 182***	***232 364***	***202 818***	***-55 697***
	FINANSIERING					
LN25	Bruk av lån		3 504	214 518	195 012	-37 567
LN27	Mottekne avdrag på utlån		2 003	2 900	2 900	0
LN28	Overføringar fra driftsregnskapet		0	0	200	0
LN31	Bruk av bundne driftsfond		0	5 000	5 926	-2 350
LN32	Bruk av ubundne investeringsfond		2 559	9 220	-4 020	-10 640
LN33	Bruk av bundne investeringsfond		0	726	2 800	-5 140
LN34	***Sum finansiering***	***R***	***8 067***	***232 364***	***202 818***	***-55 697***
LN35	***Udekka/udisponert***		***62 116***	***0***	***0***	***0***

Kommentar til investeringsrekneskapen (tal i tabell i 1.000):

Sum investeringsinntekter auka med 4 mnok i tertial

Auken i inntekter kjem av sal ICA-bygg (12,6 mnok), inntekter VA-anlegg Eikedalen (1,7 mnok), tilskot frå Husbanken (1,6 mnok) og tilskot til skytebane (0,4 mnok). På den andre sida er mva.kompensasjon redusert med 12,4 mnok på grunn av ulike tidsforskyvingar og prosjektendringar, der KFL-prosjektet er den største med 6,4 mnok.

Sum investeringsutgifter er redusert med 55,7 i tertial
Reduksjonen i utgifter gjeld i hovudsak tidsforskyving i prosjekt, der Familie- og læringssenteret er det største med 25,6 mnok, og deretter Tilbygg/ombygging Tolo- og Øysteseheimen på 11,5 mnok, samt reduksjon i rammer på Ålvik skule på 4,7 mnok i 2016 og bårehus med 4 mnok.
Mva.kompensasjon er redusert med 12,4 mnok. Viser til kapittel om endringar og risikomoment – investering og prosjektoversikt for detaljar.

Sum finanstransaksjonar er auka med 0,4 mnok i tertial
Auke i eigenkapitalinnskot i KLP utgjer 0,4 mnok, og der er avsett 0,1 mnok av tilskotet frå Husbanken til fond og 12,6 mnok frå ICA-salet til bustadfeltfond.

Sum finansiering er redusert med 55,7 mnok i terial
Låneopptaket er redusert med 37,6 mnok på grunn av tidsforskyvingar og reduserte rammer til bl.a. KFL (16,1), Tolo- og Øysteseheimen (5,1), bårehus (4) og Ålvik skule (5).
På grunn av forskyving av P60096 – Komp.midlar veg – Skjering, Bakka, er bruken av bundne driftsfond redusert. Bruken av ubundne invest.fond skuldast tidsforskyving av KFL (9,5) og tidsforskyving P61143 – Veg Sandvenhagen/Sæland.
Tidsforskyving i bygging av Tolo-/Øysteseheimen gjev ein reduksjon i bundne investeringsfond på 6,3 mnok, medan det er auka bruk til P62165 – Infrastruktur Sandvenhagen/Sæland.

9 Prosjektoversikt

Prosjektoversikten nedanfor viser totalrammene for drifts- og investeringsprosjekt, der mva.kompensajson og evt. sjukerefusjon er trekt ut av totalsummen.

Tekst	Forbruk totalt per 2016	*Bud T.o.m 2016*	*Bud 2016*	*Bud 2017*	*Bud 2018*	*Bud 2019*	Total-ramme (eksl. mva.komp, inkl. fonds-avsetning)	Rest på total ramme
Sum nye driftsprosjekt	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
P18161 1* Prosess- og org.gjennomgang - LEAN	718	*1 000*	***1 000***	*0*	*0*	*0*	1 000	282
P61167 1* Kartlegging tilstand av kommunale vegar	0	*250*	***250***	*0*	*0*	*0*	250	250
P62161 1* Rehabilitering bustader Hatlevegen	809	*816*	***816***	*0*	*0*	*0*	816	7
P62162 1* Kartlegging tilstand av kommunale bygg	0	*250*	***250***	*0*	*0*	*0*	250	250
P65162 1* Redningsbil Ålvik	250	*225*	***225***	*0*	*0*	*0*	225	-25
P70132 1* Reg.plan Tokagjelet-Ungd.heimen	141	*137*	***137***	*364*	*0*	*0*	500	359
P70133 1* Reg.plan NAF-Eikedalen	232	*209*	***209***	*292*	*0*	*0*	500	268
P70134 1*Reguleringsplan Busdalen/Grustaket	693	*1 050*	***300***	*0*	*0*	*0*	1 050	357
P70151 1* Ei dør - Hardanger Fartøyvernsenter	0	*0*	***0***	*2 000*	*0*	*0*	2 000	2 000
P71091 1* Kompensasjonsmidlar tettstadutvikling Ålvik	1 385	*1 850*	***250***	*3 065*	*0*	*0*	4 915	3 530
P71095 1* Reguleringsplan Håfjellstunnel	490	*840*	***170***	*120*	*0*	*0*	960	470
P71096 1* Reguleringsplan Fyksesund bru - Steinstø	46	*200*	***0***	*0*	*2 000*	*0*	2 200	2 154
P71170 1*Reguleringsplan Fjerabygde - Rosseland	0	*0*	***0***	*300*	*0*	*0*	300	300
P74161 1* Oppgradering av område A ved Steinsdalsfossen	50	*1 563*	***1 563***	*0*	*0*	*0*	1 563	1 513
Sum aktive driftsprosjekt	**4 814**	**8 389**	**5 169**	**6 140**	**2 000**	**0**	**16 529**	**11 715**
Sum driftsprosjekt	**4 814**	**8 389**	**5 169**	**6 140**	**2 000**	**0**	**16 529**	**11 715**

Kommentar til overskridne prosjektrammer:

P65162 – Redningsbil Ålvik: Kvam herad sin andel av kjøpet av ny redningsbil i Ålvik, vart kr 25.000 høgare.

	Tekst	Forbruk totalt per 2016	*Bud T.o.m 2016*	*Bud 2016*	*Bud 2017*	*Bud 2018*	*Bud 2019*	Total-ramme (eksl. mva.komp, inkl. fonds-avsetning)	Rest på total ramme
P13161	0* IT-investeringar 2016	693	*1 440*	***1 440***	*0*	*0*	*0*	1 440	747
P13171	0* IT-investeringar 2017	0	*0*	***0***	*1 440*	*0*	*0*	1 440	1 440
P13191	0* IT-investeringar 2019	0	*0*	***0***	*0*	*0*	*1 440*	1 440	1 440
P16151	0* Aggregat IT-system	213	*800*	***710***	*0*	*0*	*0*	800	587
P16152	0* Telefon- og varslingssystem	298	*750*	***750***	*1 200*	*0*	*0*	1 950	1 652
P16154	0* PC PLO	236	*400*	***100***	*0*	*0*	*0*	400	164
P16161	0* IKT i skule og barnehage	939	*1 000*	***1 000***	*850*	*850*	*550*	3 250	2 311
P16181	0* IT-investeringar 2018	0	*0*	***0***	*0*	*1 440*	*0*	1 440	1 440
P17141	0* Kjøp av modulbygg	0	*2 500*	***2 500***	*0*	*0*	*0*	2 500	2 500
P18131	0* Portal- og administrasjonsprogram	1 415	*1 300*	***100***	*200*	*0*	*0*	1 500	85
P18133	0* Heilelektronisk arkiv	533	*600*	***213***	*900*	*0*	*0*	1 500	967
P18162	0* Oppgradering/utskifting adm.system	86	*1 240*	***1 240***	*560*	*0*	*0*	1 800	1 714
P19092	0* Øystese Kraft AS	149	*120*	***0***	*0*	*0*	*0*	120	-30
P19141	Hardangerbadet	2 164	*22 500*	***19 366***	*0*	*0*	*0*	22 500	20 336
P31061	0*Tomt Toloheimen-komande omsorgsbustadar	7 000	*7 170*	***6 670***	*0*	*0*	*0*	7 170	170
P37161	0* Takheis PLO	0	*100*	***100***	*0*	*0*	*0*	100	100
P37162	0* Dagsenter Strandebarm	144	*800*	***800***	*0*	*0*	*0*	800	657
P37163	0* Dagsenter Øystese	0	*650*	***650***	*0*	*0*	*0*	650	650
P37164	0* Dagsenter Ålvik	648	*1 100*	***1 100***	*0*	*0*	*0*	1 100	452
P60024	0* Bustadfelt - Grodalsåsen, Mikjelsgarden AS	639	*9 450*	***8 900***	*0*	*0*	*0*	9 450	8 811
P60025	0* Utbyggingsavtale Grodalsåsen	0	*970*	***970***	*0*	*0*	*0*	970	970
P60094	0* Komp.midlar veg - avkøyring industriområde St.d	465	*1 500*	***500***	*0*	*0*	*0*	1 500	1 035
P60096	0* Komp.midlar veg - Skjering, Bakka	0	*0*	***0***	*2 500*	*0*	*0*	2 500	2 500
P60134	0* Familie- og læringssenter	5	*1 440*	***1 040***	*25 600*	*0*	*0*	27 040	27 035
P60161	0* Asfaltering 2016	0	*1 000*	***1 000***	*0*	*0*	*0*	1 000	1 000
P60162	0* Oppgradering bygg 2016	438	*1 000*	***1 000***	*0*	*0*	*0*	1 000	562
P60166	0* Fornying teknisk utstyr 2016	252	*500*	***500***	*0*	*0*	*0*	500	248
P60168	0* Toloheimen - tilbygg og ombygging	0	*720*	***720***	*9 200*	*0*	*0*	9 920	9 920
P60169	0* Øysteseheimen - tilbygg og ombygging	0	*480*	***480***	*2 240*	*0*	*0*	2 720	2 720
P60171	0* Asfaltering 2017	0	*0*	***0***	*2 000*	*0*	*0*	2 000	2 000
P60172	0* Oppgradering bygg 2017	0	*0*	***0***	*1 000*	*0*	*0*	1 000	1 000
P60173	0* Fornying teknisk utstyr 2017	0	*0*	***0***	*500*	*0*	*0*	500	500
P60181	0* Asfaltering 2018	0	*0*	***0***	*0*	*1 000*	*0*	1 000	1 000
P60182	0* Fornying teknisk utstyr 2018	0	*0*	***0***	*0*	*500*	*0*	500	500
P60191	0*Asfaltering 2019	0	*0*	***0***	*0*	*0*	*2 000*	2 000	2 000
P60192	0*Fornying teknisk utstyr 2019	0	*0*	***0***	*0*	*0*	*500*	500	500
P61141	0* Avkøyring Mo	0	*200*	***0***	*0*	*0*	*0*	200	200
P61142	0* Næringsareal Mo	0	*2 000*	***2 000***	*0*	*0*	*0*	2 000	2 000
P61143	0* Veg Sandvenhagen/Sæland	97	*900*	***500***	*1 500*	*0*	*0*	2 400	2 303
P61145	0* Trafikksikringstiltak - HST-132/12	443	*750*	***400***	*0*	*0*	*0*	750	307
P61147	0* Skutlabergvegen - rassikring og veg	5 712	*7 075*	***3 280***	*0*	*0*	*0*	7 075	1 363
P61151	0* Kryss Tolo - Buspareklubben	2	*0*	***0***	*1 600*	*0*	*0*	1 600	1 598
P61152	0* Bruprosjekt - Netelandsbrua	288	*1 750*	***1 500***	*1 500*	*0*	*0*	3 250	2 962
P61153	0* Parkering Bjørketeigen	0	*0*	***0***	*1 000*	*0*	*0*	1 000	1 000
P61155	0* Rassikring - murar og fjell	1 183	*1 183*	***583***	*0*	*0*	*0*	1 183	0
P61156	0* Melstveitvegen	3 758	*3 700*	***1 221***	*0*	*0*	*0*	3 700	-58
P61166	0* Utskifting til LED i veglys	0	*2 450*	***2 450***	*2 450*	*0*	*0*	4 900	4 900
P61170	0* VA-leidning Kvammapakken (Evighetssvingen - To	0	*1 000*	***1 000***	*10 000*	*0*	*0*	11 000	11 000
P62132	0* Bårehus Øystese	222	*193*	***40***	*4 007*	*0*	*0*	4 200	3 978
P62151	0* Kjøp av veg/grunn Vikøyevjo	1 725	*2 300*	***0***	*0*	*0*	*0*	2 300	575
P62152	0* Rømingsveg rådhuset	0	*0*	***0***	*400*	*0*	*0*	400	400
P62153	0* Oppgr. av område/bygg teknisk Sandven	5 238	*7 600*	***7 500***	*800*	*0*	*0*	8 400	3 162
P62155	0* Branntryggleik Strandebarmsheimen	1 144	*2 734*	***2 722***	*0*	*0*	*0*	2 734	1 590
P62163	0* Rassikring i Bergshagen	0	*400*	***400***	*1 600*	*0*	*0*	2 000	2 000
P62164	0* Utleigebustad - Bergtun	0	*0*	***0***	*532*	*0*	*0*	532	532
P62165	0* Infrastruktur ind.område Sandvenhagen	77	*2 200*	***2 200***	*0*	*0*	*0*	2 200	2 123
P62171	0* Utskifting glas og fasade rådhus	0	*0*	***0***	*1 000*	*1 000*	*0*	2 000	2 000
P62181	0* Oppgradering bygg 2018	0	*0*	***0***	*0*	*1 000*	*0*	1 000	1 000
P62191	0*Oppgradering bygg 2019	0	*0*	***0***	*0*	*0*	*1 000*	1 000	1 000
P65161	0* Digitalt naudnett - kompatible GPS	0	*130*	***130***	*280*	*0*	*0*	410	410
P70131	0* Skytebane Vangdalsåsen	13 233	*13 437*	***437***	*0*	*0*	*0*	13 437	204
P71092	0* Strandvegen (HST 048/09)	32 382	*32 621*	***0***	*0*	*0*	*0*	32 621	239
P71093	0* Oppgradering Mundheim sentrum	10	*262*	***240***	*0*	*0*	*0*	262	252
Sum aktive investeringsprosjekt		***81 832***	***142 414***	***78 452***	***74 859***	***5 790***	***5 490***	***228 553***	***146 721***

Kommentar til overskridne prosjektrammer:

P19092 – Øystese Kraft – Status og vidare utvikling er uklar, og det er ikkje føreteke budsjettjusteringar i tertialen.

P61156 – Melstveitvegen: Det er førebels berre selt stein for ca kr 42.000 mot budsjettert kr 100.000

Tekst	Forbruk totalt per 2016	*Bud T.o.m 2016*	*Bud 2016*	*Bud 2017*	*Bud 2018*	*Bud 2019*	Total-ramme (eksl. mva.komp, inkl. fonds-avsetning)	Rest på total ramme
P90131 0* Ålvik skule	2 634	*35 921*	***32 800***	*5 000*	*0*	*0*	40 921	38 287
P91140 0* Barnehage - Felles	4 272	*7 700*	***4 000***	*0*	*0*	*0*	7 700	3 428
P91141 0* Barnehage - Strandebarm	7 516	*9 000*	***8 000***	*10 000*	*0*	*0*	19 000	11 484
P91142 0* Barnehage - Tørvikbygd	21 663	*23 500*	***12 400***	*0*	*0*	*0*	23 500	1 837
P91143 0* Barnehage - Norheimsund	18 950	*20 000*	***18 000***	*15 000*	*0*	*0*	35 000	16 050
P91144 0* Barnehage - Øystese	23 952	*33 000*	***17 000***	*0*	*0*	*0*	33 000	9 048
Sum aktive skule- og barnehageprosjekt	**78 987**	**129 121**	**92 200**	**30 000**	**0**	**0**	**159 121**	**80 134**
P60153 0* Ny vassleidning, Fosse	0	*2 400*	***2 200***	*0*	*0*	*0*	2 400	2 400
P60158 0* VA Høgdebasseng Ålvik	0	*600*	***600***	*600*	*0*	*0*	1 200	1 200
P60159 0* VA-leidning Kvammapakken (Øystese sentr. - Stro	2 598	*4 000*	***3 000***	*800*	*0*	*0*	4 800	2 202
P60167 0* Fornying teknisk utstyr VAR 2016	0	*835*	***835***	*0*	*0*	*0*	835	835
P60174 0* Fornying teknisk utstyr VAR 2017	0	*0*	***0***	*500*	*0*	*0*	500	500
P60183 0* Fornying teknisk utstyr VAR 2018	0	*0*	***0***	*0*	*500*	*0*	500	500
P60193 0*Fornying teknisk utstyr VAR 2019	0	*0*	***0***	*0*	*0*	*500*	500	500
P61073 0* Ny pumpestasjon P5, Tolo	182	*283*	***100***	*1 718*	*0*	*0*	2 000	1 818
P61081 0* Utsleppsanering Evjo, Øystese	130	*853*	***0***	*0*	*0*	*0*	853	722
P61082 0* VA-anlegg mot Eikedalen	27 978	*28 886*	***2 620***	*0*	*0*	*0*	28 886	908
P61091 0* Felles slamavskiljar Vikøy	0	*200*	***200***	*1 300*	*0*	*0*	1 500	1 500
P61102 0* Vasssleidning Torpe, vidareføring	5 102	*9 300*	***1 800***	*0*	*0*	*0*	9 300	4 198
P61111 0* Oppgradering hovudrenseanlegg avløp	1 770	*11 300*	***7 000***	*50 000*	*16 700*	*0*	78 000	76 230
P61113 0* Oppgr. av eksisterande vassverk i Kvam	689	*2 750*	***750***	*750*	*0*	*0*	3 500	2 811
P61114 1* Oppdatering vassforsyningsplan	82	*500*	***500***	*0*	*0*	*0*	500	418
P61115 0* Sanering VA Skutlalia	0	*200*	***200***	*1 800*	*0*	*0*	2 000	2 000
P61116 0* Sanering Norheim	325	*1 570*	***1 500***	*0*	*0*	*0*	1 570	1 245
P61117 1* Oppdatering avløpsplan	52	*500*	***500***	*0*	*0*	*0*	500	448
P61118 0* Reserveforsyning vatn	0	*100*	***100***	*1 000*	*900*	*0*	2 000	2 000
P61119 0* VA-leidning Kvammapakken (Nes - Skipadalen)	4 005	*4 000*	***0***	*0*	*0*	*0*	4 000	-5
P61120 0* VA-leidning Kvammapakken (Skipadalen - Evighet	9 363	*10 650*	***6 500***	*1 000*	*0*	*0*	11 650	2 287
P61146 0* Prosjektering VA-infrastruktur Tolomarka	67	*150*	***0***	*0*	*0*	*0*	150	83
P61148 0* Vassleidning Torpevegen, veg- og murarbeid	7 542	*7 800*	***3 540***	*0*	*0*	*0*	7 800	258
P61154 0* Sanering Norheimsund (Haldeplassen - Straumer	109	*150*	***0***	*350*	*0*	*0*	500	391
P61159 0* VA-pumpestasjon ved Fartøyvernsenteret	1	*1 500*	***1 500***	*500*	*0*	*0*	2 000	1 999
P61160 0* Sanering VA Kvam herad, 2016 - vatn	247	*1 500*	***1 500***	*0*	*0*	*0*	1 500	1 253
P61161 0* Kloakksanering Ålvik	0	*500*	***500***	*0*	*0*	*0*	500	500
P61163 0* Øvrige VA-prosjekt 2015/2016	2 084	*4 000*	***0***	*0*	*0*	*0*	4 000	1 916
P61164 0* VA-sanering Øystese sentrum/vest	915	*1 700*	***1 700***	*4 587*	*0*	*0*	6 287	5 372
P61165 0* Opning av dam på Solhaug	77	*100*	***100***	*200*	*700*	*0*	1 000	923
P61168 0* Sigevatn Tolomarka	0	*100*	***100***	*2 900*	*0*	*0*	3 000	3 000
P61169 0* Sanering VA Kvam herad, 2016 - avlaup	351	*1 500*	***1 500***	*0*	*0*	*0*	1 500	1 149
Sum aktive VA-prosjekt	**63 669**	**97 926**	**38 845**	**68 005**	**18 800**	**500**	**185 231**	**121 562**
Sum investeringsprosjekt	**224 488**	**369 461**	**209 497**	**172 864**	**24 590**	**5 990**	**572 904**	**348 417**

10 Statuskommentar til budsjettvedtak, sak 094/15

Nummer	Tekst	Status
1. Skatt på eige og inntekt	Skatt på eige og inntekt vil verta utlikna med maksimalsatsane som Stortinget fastset. Avsetnad til skattemargin skal vera på 10%.	Lagt til grunn i skatterekneskapen.
2. Eigedomsskatt	a) Med heimel for utskriving i medhald av Eigedomsskattelova § 2 og 3, skal eigedomsskatten i 2016 gjelda heile heradet. b) Eigedomsskattesatsen i 2016 vert 7,0 promille i samsvar med eigedomsskattelova § 11, fyrste ledd. c) Differensiering: I medhald av eigedomsskattelova § 12 bokstav a, vert skattesatsen (skattøyre) for bustader og fritidshus sett til 4 promille. d) Botnfrådrag: Det vert ikkje gjeve botnfrådrag på bustaddelen i eigedomar/fritidseigedomar. e) Fritak for eigedomar etter eigedomsskattelova § 7 vert gjeve for eigedomar som fell inn under § 7 a (Eigedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagna ein kommune, eit fylke eller staten) og § 7 b (bygning som har historisk verde). f) Nyoppført bygning som vert nytta til husværevert etter søknad friteken for eigedomsskatt etter eigedomsskattelova i § 7 i 5 år frå den tida bygningen vart ferdig eller heradsstyret endrar eller opphevar fritaket. g) Takstvedtekter for eigedomsskatt i Kvam herad vedteke i heradstyre 18.12.2012 skal gjelda for eigedomsskatteåret 2016, jf. Eigedomsskattelova §10.	Punkt a-g er lagt til grunn for utfakturering av eigedomsskatt

3. Låneopptak	a. Rådmannen får fullmakt til å inngå avtalar om opptak av nye obligasjonslån, sertifikatlån eller andre lån til finansiering av investeringsprosjekt etter kvart som dei vert vedtekne, samt å avtala nærare lånetidspunkt og lånevilkår, og underteikne lånekontraktar. Lånebehovet for 2016 er på 195,7 mill.kr med fråtrekk av ubrukte lånemidlar pr. 1.1.2016. b. Rådmannen får fullmakt til å inngå avtale med Husbanken om inntil 10,0 mill. kr. i lån til vidare utlån (Startlån). c. Rådmannen får fullmakt til å inngå avtalar om refinansiering av eksisterande lån, til å inngå avtale om lånetidspunkt og lånevilkår, samt underteikne lånekontraktar. d. Det skal betalast 32,2 mill.kr i avdrag i 2016 på ordinære lån og 2,9 mill.kr i Husbanklån. Rådmannen står fritt til å betala budsjetterte avdrag på dei lån han finn føremålstenleg, uavhengig av opprinneleg vedtak. e. I følgje vedteken plasseringsstrategi for Kvam herad vert det vedteke å oppretthalde trekkrett i kontosystemet til Kvam herad. Trekkretten for 2016 skal vera på inntil 40 mill.kr.	a. Ubrukte lånemidlar pr. 1.1.2016 utgjorde 116,3 mill.kr. Etter justeringar i tertialen, er lånebehovet på 185 mill.kr dvs. at behovet for nye lån var ca 68,7 mill.kr. Det er teke opp eit lån på 56 mill.kr. så langt. b. Det er teke opp Husbanklån på 10 mnok. c. 164 mnok er refinansiert så langt, samt 6,1 mnok i Husbanken. d. Det meste av avdraga vert betalt om hausten. Så langt er det betalt 4,8 mnok i avdrag for ordinære lån og 1,4 mnok for Husbanklån. e. Trekkretten på 40 mnok er førebels ikkje brukt.
4. Flyktningar	Kvam herad skal ta i mot 110 flyktningar i perioden 2016-2019. Talet er inklusiv familiegjenforening.	Sjå kommentar i kap 1.
5. Møtegodtgjersla og andre politiske godtgjersler	a. Møtegodtgjersla for 2016 er kr 1.000 i tråd med HST-070/15, «Arbeidsvilkår for folkevalde i Kvam herad 2015-2019» b. Godtgjersle til ordførar, varaordførar og leiar for næring, plan og bygg, vert fastsett i tråd med «Arbeidsvilkår for folkevalde i Kvam herad 2015-2019»	Lagt til grunn i utbetaling av godtgjersler i 2016.

6. Økonomiske rammer	a. Budsjettet for 2016 er definert gjennom obligatoriske hovudoversikter for drift og investering. Rådmannen får fullmakt til å fordela driftsramma i samsvar med fordeling per tenesteområde i tråd med budsjettskjema 1B. Investeringsbudsjettet vert fordelt per investeringsprosjekt i tråd med budsjettskjema 2B. b. Avgiftsbudsjett og kommunale gebyr vert vedteke i eiga sak, i samsvar med føresetnader i driftsbudsjettet. c. Rådmannen får fullmakt til å fordela lønspott og fellesutgifter på tenesteområda. d. Rådmannen får fullmakt til å inngå avtalar om kjøp av 5 bustader på inntil 4 mill.kr. per stykk per år. Eventuelle kjøp vert finansiert med lån. e. Rådmannen får fullmakt til å bruka opp til 2 mill.kr per krisehending som strakstiltak i eventuelle krisesituasjonar. f. Heimfallsinnteker og sal av konsesjonskraft utover opprinneleg budsjett for 2016, skal setjast av i eit kraftfond. g. For å gjera økonomien til Kvam herad meir robust i møte med større, uventa endringar i kommuneøkonomien, skal kommunen byggja opp eit nytt disposisjonsfond tilsvarande 4% av driftsutgiftene.	a. Eventuelle endringar vert kommentert i tertialen. b. I tråd med vedtak. c. Det meste av lønspotten er fordelt i 2. tertial. d. Fullmakta er ikkje nytta per 2. tertial. e. Fullmakta er ikkje nytta per 2. tertial. f. Inntektene ligg under opprinneleg budsjett per 2. tertial. g. Det er sett av 2,7 mnok til disp.fond i 2. tertial.
7. Andre tiltak	a. Deler av spelemidlane som Kvam herad mottar f.o.m. 2017, skal i ein 3 årsperiode kunne nyttast som forskotering av spelemidlar til skytebaneanlegget i Vangdalsåsen. b. Kvam heradsstyre ber om løypemelding kvart halv år, om flyktningssituasjonen og integreringa i Kvam. c. Rådmannen skal 1.halvår 2016 leggja fram sak om oppretting av eit eigendomsutval. d. Biblioteket i Ålvik bør overførast til nye Ålvik skule. e. Bibliotek-automaten i Øystese måplasserast der folk ferdast. f. Innføra mat i barnehagane som eit pedagogisk tilbod når dei nye barnehagene er tatt i bruk. g. Arealplanen i kommuneplanen skal sendast ut på 1. gongs høyring innan utgangen av april 2016. h. Rullering av miljø og klimaplan skal vere ein del av planstrategien.	a. Delvis forskottering av spelemidlar er innarbeidd i øk.plan. b. Sjå kommentar i tertialrapport. c. Sak om eigedomsutval 14. juni, HST-072/16. d. Formannskapet har fått orientering om at arealbehovet for å gje plass til folkebibliotek i ny skule i Ålvik, vert omfattande og kostbart, og ikkje er tilrådd. Anbodsgrunnlag for ny skule er utan bibliotek. e. Bibliotek-automaten

	i. Nytt prosjekt. Reguleringsplan for ny tilkomst Fjærabygda – Rosseland skal ferdigstillast innan 30.juni 2017. Finansiert via næringsfondet i 2017.	som var plassert hjå Hardanger AKS hadde tekniske feil og var krevjande å administrera. For tida står automaten på lager. Rådmannen kjem attende til evt. bruk av automat i samband med ny biblioteksplan. f. Nye barnehagebygg vert tekne i bruk frå hausten 2016, og tiltak er ikkje sett i verk endå. g. Fristen for høyring er utsett. h. Planstrategien skal opp hausten 2016. i. Prosjektet er innarbeidd i økonomiplanen.

Vedlegg

- Finansrapport
- Gjeldsrapport